

Beslutningsgrunnlag for Finnmarksløvetann *Taraxacum norvegicum* (Dahlst.) Dahlst.

Bakgrunnsinformasjon

Finnmarksløvetann er en plante med begrenset, nordlig utbredelse i Fennoskandia og på Kola, Russland. Det finnes knapt dokumenterte funn av arten siden 1980-tallet.

Arten vokser på rasmark og lite gjødsla eng og er knyttet til NiN-typene svakt kalkrik tørreng med mindre hevdpreg (T32-17), sterkt kalkrik tørreng med mindre hevdpreg (T32-19) og sterkt kalkrik grus- og sanddominert rasmark (T13-9).

Status

Arten har status sterkt truet (EN) i Norsk rødliste for arter 2015 (2010: sterkt truet (EN)).

Arten forekommer på noen få lokaliteter i indre fjordstrøk og dalstrøk fra Alta til Tana i Finnmark. Det er manglende kunnskap om artens utbredelse og få gjenfunn etter 1960, og flere av funn-lokalitetene fra etter 1960 er senere forsvunnet.

Påvirkningsfaktorer

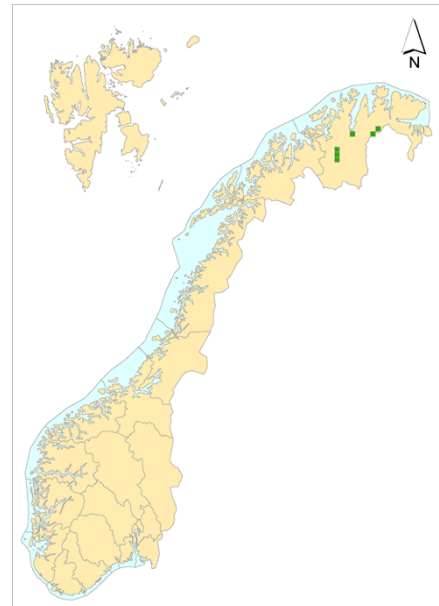
Artsdatabankens liste over påvirkningsfaktorer er benyttet. Følgende påvirkningsfaktorer er viktige for arten:

	Påvirkningsfaktor	Utdypende beskrivelse	Tidsrom	Omfang	Styrke
Påvirkningsfaktor 1	Oppdemming/vannstandsregulering/overføring av vassdrag	Oppdemming av Alta-Kautokeino-vassdraget førte til at bestander i berg og rasmark langs Virdnejavri ble neddemt.	Kun historisk	Minoriteten av populasjonen påvirkes (< 50%)	Rask reduksjon (> 20% over 10 år eller 3 generasjoner)
Påvirkningsfaktor 2	Opphørt/reduert drift (landbruk)	Både opphør av tradisjonell drift som beite med påfølgende gjengroing, og mer intensiv drift, kan ha ført til reduksjon/bortfall av bestander på tørre, lite gjødslete enger og beitemark.	Pågående	Minoriteten av populasjonen påvirkes (< 50%)	Ukjent

Mål og nullalternativ

Målet for arten er å forbedre rødlistekategorien på Norsk rødliste for arter fra dagens sterkt truet (EN) til sårbare (VU) innen 2035. For å nå målet må følgende delmål oppfylles:

Mål for arten	Populasjonsegenskap	Målsetting per 2035 (hva må til)	Nullalternativ per 2035
Delmål 1	Antall reproduserende individ	>250	Kan være ytterligere redusert
Delmål 2	Antall bestander/lokaliteter	>5	Kan være ytterligere redusert
Delmål 3	Habitatkvalitet	God tilstand	Kan være ytterligere forringet

Antall individer	Ukjent
Antall lokaliteter	5
% europeisk bestand	>50%
% verdens bestand	>50%

Kunnskapshull

Prosjekter som vil dekke kunnskapshull hos arten:

Prosjekt	Navn	Kategori	Beskrivelse	Innhold
Prosjekt 1	Kartlegging	Forekomst	Artens nåværende utbredelse må kartlegges, og lokaliteter må stedfestes og arealestimeres. Tilstanden til bestandene må vurderes.	Kjente og antatte forekomster for arten må oppsøkes og undersøkes nøye. Tilsvarende habitat (berg og rasmark på baserik grunn) langs vassdraget som de som ble neddemt, bør undersøkes.
Prosjekt 2	Kartlegging og oppfølging	Påvirkningsfaktorer	Påvirkningsfaktoren knyttet til landbruk er beskrevet som både intensivt drift, og opphør/gjengroing. For bestander på kulturmark må det på hver lokalitet undersøkes og beskrives hvilken av disse faktorene som påvirker bestanden, og vurderes hvilke tiltak som eventuelt kan iverksettes.	Hvis Prosjekt 1 avdekker populasjoner som vokser i habitat påvirket av landbruksdrift, bør det umiddelbart igangsettes overvåking med gjenbesøk hvert år i en tiårsperiode, samtidig som det vurderes om det er behov for å sette i gang umiddelbare skjøtselstiltak. Overvåkingen vil gi viktig kunnskap om hvordan skjøtselsregimer påvirker finnmarksløvetann.

Tiltak

For å nå delmålene vil følgende tiltak bidra i positiv retning. Tiltakene er beskrevet, og anslag for nåverdien av tiltakskostnader er angitt for perioden fra tiltakene antas igangsatt (2019) og fram til 2035.

Tiltak	Navn	Beskrivelse	Påvirkningsfaktor	Varighet av tiltak	Nåverdi av tiltakskostnad
Tiltak 1	<i>Ex situ</i> -bevaring	Arten bevares <i>ex situ</i> som frø i den nasjonale frøbanken. Det foreslås ikke oppformering i bevaringsbed i denne omgang. Dette avhenger av resultat fra spireforsøk og et eventuelt framtidig behov for <i>in situ</i> -forsterkning.	Ingen	Engangs med oppfølging	Trolig lave kostnader

Tiltaksanalyse – tiltakspakker

Det er ikke mulig å foreslå tiltakspakker med mer enn 50% måloppnåelse.

Samlet vurdering og anbefalte tiltak

Ingen tiltakspakker er foreslått. I mangel på tiltak som kan gi måloppnåelse foreslås som minimum innsamling av frø til *ex situ*-bevaring i nasjonal frøbank, selv om dette ikke bidrar til måloppnåelse. Det er ikke foreslått tiltak som går på å reversere vannstandsregulering (eks. Alta-Kautokeino-vassdraget), selv om dette potensielt kunne ha tilbakeført noen av artens tidligere habitater. Arten bør videre kartlegges og overvåkes for å følge bestandsutviklingen. Prosjekt 1 og 2 anbefales igangsatt for å undersøke den reelle utbredelsen og bestandsstørrelsen til finnmarksløvetann, samt avdekke behov for tiltak. Denne kunnskapen vil gi en bedre begrunnet rødlistevurdering av arten, samt avdekke eventuelle ukjente påvirkningsfaktorer og mulige tiltak som kan gi måloppnåelse.

Aktuelle virkemidler

Det er ikke foreslått tiltakspakke. Virkemidler i tabellen under er aktuelle for å følge opp kunnskapshull og/eller tiltak (se hoveddokument for beskrivelse av virkemidler).

Nr	Virkemiddel	Tiltak	Beskrivelse	Bidrag til måloppnåelse
12.2.2	Ny budsjettpost.	1	Midler til innhenting av ny kunnskap.	Hovedvirkemiddel

	Tiltak til bevaring av trua natur.			

Samlet vurdering og beskrivelse av virkemiddelpakke

Det er ikke foreslått tiltaks og tiltakspakke med mer enn 50% måloppnåelse (fra EN til VU innen 2035).

De identifisert virkemidlene vil bidra i positiv retning for bevaring av finnmarksløvetann, men kan ikke tallfestes. *Ex situ* bevaring i nasjonal frøbank vil kunne ta vare på arten utenfor de naturlige leveområdene, og vil kunne dekkes av foreslått ny budsjettpost på tiltak til bevaring av trua natur. Arten er knyttet til naturtypen kulturmarkseng som inngår i truet natur oppdraget, og arten har lav frekvens i denne (<1%), men betydningen er vurdert som viktig for arten. Naturtypeinngangen, gjennom virkemidlet UN (Nml § 52), er likevel ikke nok hvis man skal ta vare på arten, men et evt. viktig supplement.

For finnmarksløvetann er det stor usikkerhet knyttet til antall forekomster. Det er angitt til fem i Norsk rødliste for arter men kan være så lavt som en eneste lokalitet. Mørketallet er angitt til 4. Manglende kunnskap om utbredelse gjør at virkemiddelet prioritert art (Nml §§23 og 24) ikke er vurdert som hensiktsmessig. Etablering av ytterligere verneområder vurderes ikke som relevant av samme årsak.

Virkemiddelet ny budsjettpost - Tiltak til bevaring av trua natur vil kunne dekke inn kostnader i forbindelse med nødvendig kunnskapsinnhenting, slik at andre tiltak kan vurderes.

Anbefalt virkemiddelpakke

Dette er anbefalte virkemidler knyttet til foreslåtte tiltak eller prosjekt med måloppnåelse under 50%.

Nr	Virkemiddel
12.2.2	Ny budsjettpost - Tiltak til bevaring av trua natur (<i>Ex situ</i> bevaring)

Sannsynlighet for måloppnåelse	Ukjent.

Kostnader	Trolig lave til middels kostnader

Anbefalte prosjekter

Prosjekter som vil dekke identifiserte kunnskapshull hos arten/naturtypen

Prosjekt	Virkemiddel nr.	Virkemiddel
1	12.2.2	Ny budsjettpost - Tiltak til bevaring av trua natur (Artens utbredelse og populasjonsutvikling)
2	12.2.2	Ny budsjettpost - Tiltak til bevaring av trua natur (Påvirkningsfaktorer)